

KOULUN TASA-ARVO- JA YHDENVERTAISUUSSUUNNITELMA 2022-2025

Liite koulun opetussuunnitelmaan

KOULU: *Tapiolan koulu*

SUUNNITELMAN LAATIMINEN

Koulut laativat oman tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman. Se on tärkeä tehdä oman koulun ja oppilaiden tarpeiden pohjalta. Suunnitelma toimii välineenä, joka edistää tasa-arvon toteutumista ja estää syrjintää kaikessa koulun toiminnassa. Sen avulla varmistetaan, että tasa-arvoa ja yhdenvertaista kohtelua edistetään kouluissa systemaattisesti.

Suunnitelma laaditaan yhteistyössä henkilökunnan ja oppilaiden sekä huoltajien kanssa. Se laaditaan kolmeksi vuodeksi kerrallaan. **Kullekin lukuvuodelle asetettavat toimenpiteet määritellään osana lukuvuosisuunnitelmaa.** Edistymistä seurataan säännöllisesti ja suunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan.

Koulut, joissa on Suomenkielisen perusopetuksen järjestämää esiopetusta, laativat suunnitelman yhdessä esiopetusryhmien kanssa.

1. SUUNNITELMAN LAATIMISESTA, TOIMENPANOSTA JA SEURANNASTA VASTAAVAT HENKILÖT

Koulu voi myös luoda/perustaa ryhmän tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyötä varten

Rehtori Ulriika Huima, lehtori Tommi Keränen, lehtori Jukka Ponsiluoma

2. SELVITYS: YKSIKÖN TASA-ARVON JA YHDENVERTAISEN KOHTELUN NYKYTILANNE

Suunnitelma perustuu kyselyyn tai muuhun koulussa tehtyyn kartoitukseen.

Tässä osassa kuvataan, miten nykytilaa kartoitettiin ja mitkä ovat kartoituksen tulokset.

Mikä on tasa-arvon ja yhdenvertaisen kohtelun nykytilanne koulussa?

*Kartoituksessa on käytetty **oppilaskyselyä** (tehty 11/2022), **henkilöstökyselyä** (tehty 01/23) ja **Kunta10 -tuloksia** (tehty 08/22). Henkilöstökyselyssä oli kaksi kysymystä liittyen tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Arviointiasteikko oli 1–4 (1 heikon, 4 vahvin) En ole kokenut työyhteisössäni syrjintää (3,91) Kaikkia kohdellaan tasa-arvoisesti ja yhdenvertaisesti (3,68). Kunta 10 -kyselyssä olivat seuraavat kysymykset ja prosenttiarvio on näkyvissä: On itse kokenut syrjintää (10 %) On itse kokenut työpaikkakiusaamista (3,3 %) Päätöksenteko on oikeudenmukaista (72,6 %). Oppilaskyselyn tuloksista arviointiasteikolla 1–4: Oppilaita kohdellaan oikeudenmukaisesti (3,29), Toiset oppilaat hyväksyvät minut sellaisena kuin olen (3,42), Tunnen kuuluvani joukkoon (3,25), Opettaja kertoo, miten oppimistani arvioidaan (3,3)*

Tutustutaan tasa-arvoa edistäviin yhteiskunnallisiin aatteisiin ja liikkeisiin menneisyydessä ja nykyaikana, myös naisasialiikkeeseen ja uusiin tasa-arvokysymyksiin. Pohditaan sukupuolten tasa-arvoa ihmisoikeutena. Miten sukupuoli on määrittänyt historiallisten toimijoiden 43 yhteiskunnallista ja ammatillista liikkumatilaa eri aikoina? Mikrohistoriallisen tarkastelun kautta voidaan esittää myös naiset historian aktiivisina osapuolina ja haastaa perinteistä "suurmieshistoriaa". Miksi naisten "näkyviksi tuleminen" historiankirjoituksessa on kestänyt vuosisatoja ja on edelleen kesken? Naisten ja lasten elämää eri aikoina voidaan tarkastella tutkivan tai yhteistoiminnallisen oppimisen, roolipelien, väittelyn, draaman ja kuvataiteen keinoin ja täten kehittää historiallista empatiakykyä.

Yhteiskuntaopin opetuksessa oppilaita ohjataan toimimaan aktiivisina kansalaisina ja maailmankansalaisina moninaisuutta ymmärtävässä sekä ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa demokraattisessa yhteiskunnassa. Tutustutaan joihinkin sukupuolten tasa-arvon ja epätasa-arvon ilmentymiin suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopan unionissa ja globaalisti. Keskeisiä sukupuolten tasa-arvon kuvaajia Suomessa ovat palkkataso, johtajuus ja eliniänodote. Otetaan selvää sukupuolten tasa-arvosta kehittyvissä maissa sekä pohditaan tasa-arvon yhteyksiä elintason parantamiseen. Harjoitellaan sukupuolijärjestelmien (hierarkiat, roolit, sukupuolten väliset suhteet, työnjako, valta, naisten kansalaisoikeudet, tyttöjen ja naisten koulutus) havainnointia tilastojen tai media-aineistojen avulla tuntuman saamiseksi sukupuolijärjestelmien moninaisuuteen. Tutustutaan muutamaa tasa-arvon edistämiskeinoon mielipidevaikuttamisesta kehitysyhteistyöhön ja puoluepolitiikasta lainsäädäntöön. Harjoitellaan tasa-arvoa edistävien aloitteiden tekoa ja vaikuttamista koulussa, kunnassa ja laajemminkin yhteiskunnassa, myös kansainvälisissä verkostoissa.

Musiikin opetuksessa työtapojen valinnassa kiinnitetään huomiota musiikkikulttuuriin ja musiikin opetuksen mahdollisten sukupuolittuneiden käytäntöjen muuttamiseen. Tarkastellaan yhdessä ja arvioidaan kriittisesti musiikin sisältämiä sukupuolinormeja. Pohditaan esimerkiksi, miksi naissäveltäjiä on noussut esiin vasta tämän sukupolven aikana tai miksi tietyn musiikin ajatellaan olevan enemmän naisten tai miesten. Miten musiikin sukupuolittuneisuutta tuotetaan mediassa?

Kuvataiteessa on keskeistä oppilaiden identiteetteihin ja kulttuuriseen moninaisuuteen sekä niiden muutokseen liittyvät kysymykset. Oppilaiden omia kuvia käytetään kuvailmaisun ja tulkinnan lähtökohtana, mikä tarjoaa mahdollisuuksia aiempaa sukupuolitietoisemmalle opetukselle. Opetuksessa voidaan tutkia, miten sukupuolen moninaisuus ilmenee visuaalisen kulttuurin teoksissa, tuotteissa ja ilmiöissä. Myös muotoilua ja arkkitehtuuria on mahdollista tarkastella tasa-arvonäkökulmista. Oppilaiden sukupuoli- ja tasa-arvotietoisuutta kehitetään tarkastelemalla esimerkiksi globaalin tavaratuotannon, kulutusratkaisujen ja brändien sukupuolittuneisuutta. Opetuksessa syvennyttään kriittisesti taiteen instituutioissa ja taiteilijan ammatissa ilmeneviin sukupuolinormeihin ja -stereotyyppioihin.

Käsityötä opetetaan yhteisenä oppiaineena vuosiluokilla 1–9. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan ja opetus suunnitellaan siten, että käsityö -oppiaine sisältää tasapainoisesti teknisen työn ja tekstiilityön työtapoja ja sisältöjä. Käsityöoppiaineessa irrottaudutaan tietoisesti perinteisestä jaosta tyttöjen ja poikien käsityöhön tai tekstiilityöhön ja tekniseen työhön. Vuosiluokilla 7–9 käsityön kasvatustehtävänä on tukea oppilaiden hyvinvointia ja elämänhallintaa sekä työelämään ja ammattiin liittyviä valintoja. Sisältöjen toteuttaminen antaa oppilaalle monipuolisen kokemuksen käsityön alueista ja mahdollisuuden useiden käsityötaitojen omaksumiseen. Arvioinnilla tuetaan laaja-alaisen käsityötaidon kehittymistä.

Liikunnan avulla edistetään yhdenvertaisuutta, tasa-arvoa ja yhteisöllisyyttä sekä tuetaan kulttuurien moninaisuutta. Liikunnassa, kuten muissakin oppiaineissa opetusryhmiä voi jakaa joustavasti tavoitteiden mukaan opetusresurssit ja turvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen. Liikunnan sukupuolittunut opetus

vähentää sukupuolivähemmistöihin kuuluvien oppilaiden kouluviihtyvyyttä. Opettajan tulee pyrkiä tunnistamaan liikuntakulttuurin sukupuolittuneita rakenteita, toimintamalleja ja stereotypioita sekä purkamaan niitä.

Kotitalouden opetuksessa erityistä huomiota kiinnitetään tasapuoliseen osallisuuteen ja työnjakoon oppimistilanteissa. Kotitaloutta opetetaan tytöille ja pojille samansisältöisenä yhteisopetuksena. Keskeisenä sisältönä on monipuolinen kotitaloudellinen osaaminen, johon kuuluvat ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri, asuminen ja yhdessä eläminen sekä kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa. Kotitalouden oppitunneilla rakennetaan kotitöiden ja hoivavastuiden käytännön osaamista ja puretaan täten kotitöiden sukupuolittuneisuutta.

Oppilaanohjauksesta vastaa luokanopettaja yhdessä muiden opettajien kanssa. On tärkeää, että opettajat suunnittelevat ja rakentavat riittävän konkreettisesti tasa-arvotietoisien ohjauksellisen näkökulman opetuksensa osaksi. Tämän oppaan oppiaineittaiset tasa-arvon edistämisen näkökulmat tarjoavat välineitä tähän. Kaikille oppilaille on tarjottava yhtäläiset mahdollisuudet hankkia yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavia tietoja sekä taitoja. Tyttöjä ja poikia tulee kannustaa valitsemaan TET-paikkansa niin, että he pääsevät tutustumaan työpaikkoihin, joissa toinen sukupuoli on enemmistönä. TET-jaksot voidaan järjestää niin, että oppilaat jaetaan sekaryhmiin niin että tytöt ja pojat pääsevät/joutuvat tutustumaan sekä naisvaltaisiin että miesvaltaisiin aloihin. Lyhyetkin tutustumisjaksot voivat olla merkityksellisiä segregaaion purkamisessa. TET on ajoitettava ennen koulutusvalintoja tehtäväksi, jotta se olisi merkityksellinen sukupuolijakojen purkamisessa.

1. TAVOITTEET TASA-ARVON JA YHDENVERTAISEN KOHTELUN EDISTÄMISEKSI

Koulu asettaa kartoituksen ja nykytilan kuvauksen perusteella vähintään kaksi tavoitetta koulunsa tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyölle: yhden edistämään tasa-arvoa ja yhden yhdenvertaista kohtelua. Tavoitteiden saavuttamiseksi koulun lukuvuosisuunnitelmaan kirjataan konkreettiset toimenpiteet kullekin lukuvuodelle kerrallaan.

Tavoite/tavoitteet tasa-arvon edistämiseksi koulussa: Tavoitteet: 29.3.23 opettajakunnan kanssa keskustellen. Kysely oppilaille ja seurataan kehittymistä (koulun sisäinen), oppilaskunnan hyödyntäminen kyselyn laatimisessa ja tulosten läpikäymisessä. Arvioinnin perusteet avoimia, selkeitä ja läpinäkyviä. Opettajat huomioivat sukupuoliin herkästi kohdistuvat ennakkoluulot. Kirjastosta turvallinen tila: turvallisen tila periaatteet kirjaston oveen. Nämä käydään oppilaskunnan ja oppilaiden kanssa läpi.	Tavoite/tavoitteet yhdenvertaisen kohtelun edistämiseksi koulussa: Tavoitteet: 29.3.23 opettajakunnan kanssa keskustellen. Painotusopetuksen segregatiota puretaan koulun sisäisin keinoin: oppilasryhmiä yhdistellään kielissä, kemiassa, fysiikassa, liikunnassa, taito- ja taideaineissa yleisopetuksen ryhmien kanssa. Someturvan käyttö lisää sekä oppilailla että henkilökunnalla tasa-arvoista ja yhdenvertaista kulttuuria. Lisää sometietoisuutta, vähentää kiusaamista sekä edistää tietoutta. Koulun järjestyssäännöt tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden ylläpitäjinä! Nämä on uudistettu keväällä 2022 ja edistävät oppilaiden tasa-arvoista kohtelua. Koulutus opettajille sukupuolitietoisuudesta sekä tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämisestä.
--	--

	Tähän etsitään esimerkiksi Setasta valmista koulutusta. Keskeistä on tiedon ja tietoisuuden lisääminen.
--	---

2. SUUNNITELMAN SEURANTA, TOIMENPITEIDEN TULOKSET JA ARVIOINTI

Suunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan lukuvuosittain/-kausittain osana lukuvuoden arviointia. Arvioinnin perusteella määritellään toimenpiteet seuraavalle lukuvuodelle/-kaudelle. Kolmen vuoden suunnitelman toteutumista arvioidaan lopuksi (tai tarvittaessa aikaisemmin) kokonaisuutena.

Seurannan tulokset kirjataan tähän:

Toimenpiteiden tulokset ja kokonaisarviointi: *Kirjoita tähän*

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyön vaikuttavuus kokonaisuutena: *Kirjoita tähän*

Päivämäärä: *Kirjoita tähän*

3. SUUNNITELMAN HYVÄKSYMINEN JA SUUNNITELMASTA TIEDOTTAMINEN

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma on koulun opetussuunnitelman liite. Suunnitelma hyväksytään koulun johtokunnan kevään 2023 ensimmäisessä kokouksessa.

Rehtori vastaa siitä, että koulun henkilökunta, oppilaat ja huoltajat sekä koulun yhteistyökumppanit saavat riittävästi tietoa koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustyöstä: suunnitelmasta ja hyvistä käytänteistä.

Koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma hyväksytään
kevään 2023 ensimmäisessä johtokunnan kokouksessa.

Koulun tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma hyväksytään
kevään 2023 ensimmäisessä johtokunnan kokouksessa.